

บทที่ 5

การบริหารจัดการของภาครัฐและเอกชน

ต่อจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น

5.1 การบริหารจัดการของภาครัฐต่อจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น

การบริหารจัดการของภาครัฐต่อจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น นั้นมีทั้งระดับจังหวัดและระดับพื้นที่โดยระดับจังหวัดนั้น คณะกรรมการจังหวัดและหอการค้า โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีการจัดประชุมแก้ปัญหา ติดตามการพัฒนาสาธารณูปโภคสาธารณูปการ การพัฒนาพื้นที่สนับสนุนในโครงการที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยโก๋น องค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน และส่วนราชการอื่น ๆ ดำเนินงานจัดงบประมาณเข้าพัฒนา ได้แก่ การสร้างแหล่งน้ำ ระบบประปา อาคาร ตลาดร้านค้า ถนน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งในการดำเนินการต่าง ๆ จังหวัดจะต้องเห็นชอบ รวมทั้งประสานเชื่อมสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ทางฝ่าย สปป.ลาว ตั้งแต่เจ้าแขวง เจ้าเมือง จนถึงผู้บริหารในพื้นที่

ส่วนในระดับพื้นที่ ผู้รับผิดชอบจะเป็นเจ้าหน้าที่ศุลกากร ศุลกากรักษ์ ตำรวจ นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะประสานกันทั้งทางด้านกฎหมาย ดูแลการลักลอบสินค้า การสร้างสัมพันธ์ไมตรีของเพื่อนบ้าน นอกจากนี้คณะกรรมการของจังหวัดซึ่งประกอบด้วยพาณิชย์จังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด และฝ่ายต่าง ๆ ของจังหวัด จัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์ในระดับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ เพื่อเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนา ในการของงบประมาณเข้ามาสนับสนุนไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ของฝั่งไทย หรือฝั่ง สปป.ลาว ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อความเจริญและประโยชน์ที่ได้รับในการพัฒนาท้องถิ่น โดยนำเสนอสู่รัฐบาล หรือองค์กรต่างประเทศ เช่น คณะกรรมการการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ เป็น โครงการที่ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) ซึ่งเริ่มโครงการมาตั้งแต่ปี 2535 ให้การสนับสนุนทางวิชาการ โดยศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ รวม 7 สาขา คือ คมนาคมขนส่ง พลังงาน การสื่อสารโทรคมนาคม พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม-และจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ และการค้าการลงทุน โดยมีเป้าหมาย ส่งเสริมให้มีการขยายตัวด้าน อุตสาหกรรม การค้า การลงทุน และบริการ เพื่อให้เกิดการจ้างงาน ยกระดับการครองชีพให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการศึกษาระหว่างกันให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ส่งเสริมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยเพิ่มขีดความสามารถและโอกาสแข่งขันในเวทีโลก

โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จะเป็นผู้กำหนดบทบาทการเตรียมความพร้อมของพื้นที่ชายแดน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและโครงสร้าง

พื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงกับพื้นที่ภายในประเทศ และประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองชายแดน ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่สามารถแบ่งเมืองชายแดนเป็น 3 กลุ่ม ตามบทบาทการพัฒนาดังนี้

- กลุ่มเมืองเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน : เชียงแสน แม่สาย เชียงของ ต้องเร่งดำเนินการพัฒนาทั้งโครงสร้างพื้นฐานเมืองและโครงสร้างพื้นฐานองค์ประกอบหลัก
- กลุ่มเมืองสนับสนุน : เชียงราย น่าน
- กลุ่มเมืองฐานการผลิตในอนาคต : แม่สออด ห้วยโก๋น

แนวทางการพัฒนาของการบริหารจัดการภาครัฐที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาด้านกายภาพ ผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อแก้ปัญหาชุมชนปรับปรุงพื้นที่พัฒนาการค้า การท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองชายแดน ด้วยจัดวางผังเมือง เพื่อรองรับการพัฒนาในลักษณะการใช้ที่ดินที่เป็นระบบของเมือง
2. ด้านกฎระเบียบและข้อบังคับอื่น ๆ
 - แก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน โดยผ่อนคลायข้อจำกัดของกฎระเบียบต่าง ๆ ของไทย ประชุม สัมมนา เปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในลักษณะทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อร่วมกันปรับปรุงกฎระเบียบการค้าชายแดนให้เอื้อต่อการค้า การลงทุนมากขึ้นในระยะสั้นควรเร่งเจรจากับจีนส่งคืนค่าและผู้โดยสารผ่านแดน และลดขั้นตอนพิธีการทางศุลกากร จัดทำเอกสารทั้งสองประเทศให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
 - กำหนดนโยบายบริหารจัดการแรงงานให้เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพและจัดระเบียบบริหารจัดการแรงงานให้เหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมาย
3. สนับสนุนการพัฒนาเมืองชายแดน การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม การทำตลาด Contract Farming ในสินค้าเกษตร เช่น ข้าวโพด ฝรั่ง ถั่วเหลือง ปอสา หวาย
4. ผลักดันการจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้า Distribution Center ณ เมืองไซ แขวงอุดมชัย เพื่อให้สินค้าไทยเข้าไปมีส่วนแบ่งตลาด Market Shares เพิ่มขึ้น รวมทั้งเป็นการขยายและกระจายตลาดสินค้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน
5. ผลักดันการพัฒนาเปิดประเทศ สปป.ลาว จาก Land Lock เป็น Land Link โดยผ่านจุดผ่านแดนถาวรห้วยโก๋น-น้ำเงิน โดยการขนส่งทางล้อเชื่อมทางรางสถานีรถไฟอุตรดิตถ์สู่ท่าเรือแหลมฉบัง

นอกจากนี้จังหวัดน่านได้มีแผนพัฒนาขยายเมืองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ความเจริญและพร้อมในทุก ๆ ด้าน เพื่อรองรับการเป็นประตูอินโดจีน ดังนั้นฝ่ายนโยบายและแผน สำนักงานจังหวัดน่านได้กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาจังหวัดโดยนโยบายที่เกี่ยวข้องและส่งเสริมการค้าชายแดนประกอบด้วย 2 นโยบาย

1. นโยบายพัฒนาจังหวัดน่านให้เป็นเมืองการค้าชายแดน (ประตูอินโดจีน)

การพัฒนาจังหวัดน่านให้เป็นเมืองการค้าชายแดน (ประตูอินโดจีน) อาศัยศักยภาพด้านลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดที่เป็นจังหวัดชายแดน มีเขตแดนทางทิศเหนือและทิศตะวันออกติดกับประเทศ สปป.ลาว เป็นระยะทาง 277 กิโลเมตร และตั้งแต่ปี 2537 เป็นต้นมา ได้มีการเปิดจุดผ่านแดนถาวร 1 แห่ง คือ จุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น-น้ำเงิน และจุดผ่อนปรน 2 จุด ได้แก่ จุดผ่อนปรนบ้านใหม่ชายแดนและจุดผ่อนปรนบ้านห้วยสะเตง ทั้งนี้เพื่อเอื้อประโยชน์ร่วมกันในทางเศรษฐกิจและความใกล้ชิดของราษฎรทั้งสองประเทศ ประกอบกับบริษัทไทย-ลาว ลิกไนต์ ซึ่งเป็นบริษัทของคนไทยเคยได้รับสัมปทานทำเหมืองลิกไนต์ที่เมือง หงสา ของ สปป. ลาว อย่างมาก นอกจากนี้จากจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น-น้ำเงิน ยังสามารถเดินทางโดยรถยนต์ไปยังมณฑลยูนนาน ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน และเมืองเทียนเปียนฟูของประเทศเวียดนามได้อีกด้วย

อาจกล่าวได้ว่า จังหวัดน่านจึงเป็นประตูอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของล่านมาตะวันออกเพื่อดำเนินธุรกิจ การค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวชายแดนร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านต่อไป สำหรับแนวทางการพัฒนามีดังนี้ (ฝ่ายนโยบายและแผนจังหวัดน่าน ,ม.ป.ป.)

1. ผลักดันให้มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมสายห้วยโก๋น - เมืองเงิน - แคว้นสิบสองปันนามณฑลยูนนาน เพื่อก่อให้เกิดการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของทั้งสามประเทศในบริเวณนี้เพิ่มสูงขึ้น อันจะนำไปสู่การจ้างงานและรายได้ของประชากรทั้งสามประเทศเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากตลอดระยะทางของเส้นทางดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสภาพทางธรรมชาติอันบริสุทธิ์ อีกทั้งมีชนบทธรรมชาติที่สวยงาม ศิลปะ วัฒนธรรมที่หลากหลาย ซึ่งเป็นที่น่าสนใจอีกบริเวณหนึ่ง

2. ส่งเสริมการค้าชายแดนไทย-ลาว ให้มีการติดต่อค้าขายให้เป็นรูปแบบทางการและมีมูลค่าการค้าเพิ่มมากขึ้น ด้วยการส่งเสริมให้มีการลงทุนร่วมกันของนักธุรกิจทั้งสองฝ่าย ผลักดันให้ลดข้อจำกัดด้านการค้าและการลงทุน ตลอดจนลดขั้นตอนพิธีการทางศุลกากรของทั้งสองประเทศ เพื่อให้เกิดการขยายตัวทางการค้าและการลงทุนเพิ่มมากขึ้น

3. จัดหาและพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีคุณภาพเพื่อสนองความต้องการภาคเอกชน ทั้งด้านอุตสาหกรรมและบริการ อาทิ โครงการฝึกเมืองน่าน (โครงการกลับคืนสู่เมืองน่าน) เป็นต้น

2. นโยบายพัฒนาให้มีการกระจายโครงสร้างพื้นฐานให้ทั่วถึง

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา จังหวัดน่านมีการพัฒนาขยายเมืองในหลาย ๆ ด้าน แต่ยังมีพื้นที่อีกเป็นจำนวนมากที่ไม่ได้รับการพัฒนา ดังนั้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงมีการกระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปสู่ประชาชนทุกกลุ่มและครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัดมากขึ้น ซึ่งจังหวัดน่านได้มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญและที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ก่อสร้างและปรับปรุงเส้นทางคมนาคมระหว่างหมู่บ้าน ตำบล มายังอำเภอให้สามารถเดินทางได้อย่างสะดวกรวดเร็วในทุกฤดูกาล
2. ปรับปรุงผิวจราจร ลดความโค้ง ความลาดชันของถนนสายหลักเพื่อสนองความต้องการใช้ผิวจราจรที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและลดอุบัติเหตุจากการจราจรลง
3. พัฒนาระบบสื่อสารโทรคมนาคมให้สามารถติดต่อสื่อสารได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัด ตลอดจนร่วมกับภาคเอกชนในรูปแบบ กรอ. จังหวัด ผลักดันให้มีการลดค่าบริการด้านการสื่อสารให้เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการลงทุน
4. พัฒนาการคมนาคมทางอากาศให้สามารถบริการแก่นักลงทุนได้โดยสะดวก และเพียงพอ

นโยบายและแนวทางการพัฒนาข้างต้นสะท้อนถึงความตั้งใจและวิสัยทัศน์ของจังหวัดน่านที่ต้องการพัฒนาส่งเสริมการลงทุนและการค้าชายแดนให้เป็นระบบและอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นช่องทางส่งเสริมความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างไทย-สปป.ลาว และประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคแห่งนี้ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ทั้งในการแลกเปลี่ยนทางการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม และยังเป็นการส่งเสริมศักยภาพทำให้บรรยากาศการค้าชายแดนจังหวัดน่านให้กระเตื้องขึ้นด้วย

5.2 การบริหารจัดการของภาคเอกชนต่อจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น

จังหวัดน่านและหอการค้าน่าน เห็นถึงความสำคัญของการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนด้วยในสถานการณ์ของเศรษฐกิจปัจจุบันที่ตกต่ำ จึงร่วมกันแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้หมดไป โดยมองเห็นว่าจังหวัดน่านมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตอนเหนือถึง 8 แขวง มีประชากรราว 2 ล้านคน มีพื้นที่ติดต่อไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนตอนใต้รวม 3 มณฑล มีประชากรกว่า 200 ล้านคน ต่อไปยังประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามตอนเหนือ มีประชากรกว่า 30 ล้านคน รวมประชากรทั้ง 3 ประเทศเกือบ 300 ล้านคน ดังนั้นมูลค่าการค้าจะมีมูลค่ามหาศาล แต่ปัญหาใหญ่ที่จะต้องผลักดันนั้นคือเส้นทางคมนาคม (ถนน) ที่จะเชื่อมโยงเป็นโครงข่ายต่อเนื่องซึ่งกันและกัน ระหว่างประเทศไทย (น่าน) สปป.ลาว จีนตอนใต้ และเวียดนามตอนเหนือ ซึ่งหอการค้าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ คือ

จัดการประชุมสัมมนาไตรภาคี ไทย-ลาว-จีน ถึง 3 ครั้ง โดยมีข้อสรุปว่า เส้นทางจากด่านห้วยโก๋น จนถึงปากแบ่ง ระยะทางประมาณ 52 กม. จังหวัดน่านของไทยเป็นผู้รับผิดชอบ จากปากแบ่งถึงเมืองไซ แขวงอุดมชัยระยะทางประมาณ 144 กม. สปป.ลาว เป็นผู้รับผิดชอบ และจากเมืองไซ แขวงอุดมชัยถึงด่านบ่อหาน ระยะทางประมาณ 100 กม. ทางจีนเป็นผู้รับผิดชอบ

ต่อมาเมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2542 คณะกรรมการรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายเศรษฐกิจครั้งที่ 5 / 2542 ของรัฐบาลไทยได้พิจารณาการพัฒนาเส้นทางห้วยโก๋น (น่าน) – ปากแบ่ง (สปป.ลาว) มีมติอนุมัติงบประมาณปี 2542 ของกรมทางหลวงจำนวน 16 ล้านบาท เพื่อเป็นค่าการศึกษาความเหมาะสม การศึกษาผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อม และการสำรวจออกแบบ

และต่อมาในวันที่ 18 พฤศจิกายน 2546 คณะรัฐมนตรีไทยมีมติเห็นชอบในสัญญาการให้ความช่วยเหลือทางการเงินในโครงการพัฒนาเส้นทางสายห้วยโก๋น - เมืองเงิน - ปากแบ่ง (สปป.ลาว) จำนวน 840 ล้านบาท โดยมีระยะทางทั้งสิ้น 49.22 กิโลเมตร

ซึ่งผลการประสานความร่วมมือของหอการค้ากับจังหวัดน่าน ต่อการช่วยส่งเสริมเส้นทางคมนาคมที่ต่อเนื่อง ซึ่งถ้าเส้นทางเส้นนี้ได้ก่อสร้างแล้วเสร็จ ก็จะเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งด้านการค้า การท่องเที่ยว ตามเจตนารมณ์ของหอการค้า และไม่เพียงแต่ในเรื่องเส้นทางคมนาคมที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทางคณะกรรมการหอการค้าร่วมผลักดันแล้ว ยังมีส่วนร่วมประสานกับประเทศเพื่อนบ้านอีกหลายโครงการ เช่น การท่องเที่ยว ตลาดการค้า สินค้าที่จะนำเข้าสู่ประเทศเพื่อนบ้าน การแลกเปลี่ยนระบบเงินตรา อัตราภาษีการค้า ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทางภาคเอกชนหรือหอการค้าได้ดำเนินการอยู่ตลอด ทั้งนี้ก็เพื่อรองรับเส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าสู่ระบบในประเทศ ก็จะพร้อมที่จะดำเนินธุรกิจที่เป็นระบบสากลได้ทันที

5.3 แนวทางแก้ไข การกำหนดรูปแบบและข้อเสนอแนะต่อภาครัฐและเอกชน

เมื่อเปรียบเทียบทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในการบริหารจัดการต่อจุดผ่านแดนถาวรห้วยโก๋น-น้ำเงิน พบว่ามีความคล้ายคลึงกันของสองภาคนี้ คือ การมุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาสู่ความเจริญ โดยขาดการคำนึงถึงผลกระทบที่ตามมา ดังเช่นความคิดเห็นของภาคเอกชน ที่กล่าวไว้ว่า “ด่านห้วยโก๋น-น้ำเงิน บ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน ณ จุดผ่านแดน มีเพียงอาคารที่ทำการของเจ้าหน้าที่ศุลกากร เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ร้านค้าแผงลอย ชุมชนที่อยู่อาศัยเป็นหมู่บ้านห้วยโก๋น ก็อยู่ห่างจากจุดผ่านแดนเป็นชุมชนชนบทเท่านั้น ฉะนั้นจุดผ่านแดนจึงมีลักษณะโดดเดี่ยว เมืองสนับสนุน เมืองหลัก อันได้แก่ จังหวัดน่าน มีระยะทาง 136 กิโลเมตร เมืองรองได้แก่ อำเภอปัว อำเภอเชียงกลาง และอำเภอทุ่งช้าง ก็มีลักษณะเป็นเมืองชนบทประชาชนส่วนใหญ่ทำพืชไร่ และการเกษตรกรรม สำหรับการค้าขาย และการประกอบ อุตสาหกรรมจะเป็นขนาดเล็ก ขาดวัตถุดิบ การขยายตัวด้านการค้าการลงทุน การผลิตอุตสาหกรรมทางการเกษตรจะไม่มี

ลงทุน การขยายตัว ซึ่งไม่สามารถที่จะมีส่วนร่วม สนับสนุนและผลักดันการค้าการลงทุน สำหรับผลิตสินค้าส่งออกของจังหวัดให้กับเมืองชายแดนได้ นอกจากสินค้าที่ผลิตจากส่วนกลาง กรุงเทพฯ ชลบุรี ระยอง เป็นต้น การขนส่งสินค้าก็ใช้ทางรถยนต์เท่านั้น ซึ่งเป็นค่าขนส่งที่มีราคาสูง ประกอบกับพื้นที่ชุมชนชายแดนห้วยโก๋นมีพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ สภาพพื้นที่เป็นภูเขาที่เป็นลอนคลื่นสลับและเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร การใช้พื้นที่สำหรับรองรับการขยายตัวของตลาดการค้าชายแดนพื้นที่บริการขนส่งที่เป็นสถานีขนส่ง ขนถ่ายสินค้า โกดังสินค้า ตลาดขายส่ง-ขายปลีก ที่จะต้องใช้พื้นที่ปรับเรียบนั้นเป็นการลงทุนสูงมีปัญหาค่าใช้จ่ายพื้นที่ที่จะต้องตัดต้นไม้ และทับถมดินระหว่างร่องเชิงเขา เป็นการทำงานต้นน้ำธรรมชาติเปลี่ยนเส้นทางกระแสน้ำ เทากับทำลายสิ่งแวดล้อมจะต้องลงทุนจัดการระบบน้ำใช้-ขจัดน้ำเสีย และระบบขยะต่าง ๆ เส้นทางคมนาคม (ถนน) ในปัจจุบันระหว่างอำเภอทุ่งช้าง ขึ้นมาสู่ด่านชายแดนห้วยโก๋นมีความลาดชัน โค้งหักศอกและแคบ โดยเป็นเส้นทางผาดผ่านตามสันเขาไม่เหมาะกับรถขนส่งสินค้าขนาดใหญ่และรถยนต์โดยสารนักท่องเที่ยว สภาพของการใช้พื้นที่ปัจจุบันของชุมชนชายแดนห้วยโก๋นจึงมีปัญหาค่าใช้จ่ายของเมืองในอนาคต ฉะนั้นควรจัดเตรียมพื้นที่ที่เป็นลักษณะเมืองแฝด เป็นเมืองบริการสนับสนุนเมืองชายแดนซึ่งตั้งอยู่ไปห่างจากชุมชนห้วยโก๋นมากนัก และมีการพัฒนาเตรียมรองรับการขยายตัว ไม่ต้องใช้เงินทุนสูงมากนัก จึงเห็นว่าอำเภอทุ่งช้างซึ่งมีระยะทางห่างจากด่านชายแดนห้วยโก๋น ประมาณ 64 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดน่านประมาณ 90 กิโลเมตร เป็นถนนลาดยางมาตรฐาน 2 ทางจราจร มีศูนย์ราชการ อำเภอ โรงพยาบาล โรงเรียน ตลาดการค้า ที่พักอาศัยของประชาชน ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ แหล่งน้ำธรรมชาติ (ลำน้ำน่าน) ที่มีความพร้อมรองรับการขยายตัวในอนาคตได้เป็นอย่างดี และในปัจจุบันการคมนาคมขนส่ง รถยนต์โดยสารปรับอากาศจากอำเภอทุ่งช้าง-น่าน-กรุงเทพฯ และอำเภอทุ่งช้าง-น่าน-พิษณุโลก และอำเภอทุ่งช้าง-น่าน-ลำปาง-เชียงใหม่ โดยมีสถานีต้นทางที่อำเภอทุ่งช้างถึง 7 บริษัท แต่ยังไม่มียานยนต์รองรับ

จึงเห็นควรจะมีการพัฒนาเมืองทุ่งช้าง ด้วยการวางผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ ในลักษณะพิเศษให้เป็นเมืองชายแดนคู่แฝดกับบ้านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ โดยจัดให้มีพื้นที่บริการขนส่งคลังสินค้า ตลาดการค้า ขายส่ง-ขายปลีก สถานีรถยนต์โดยสารภายในประเทศและต่างประเทศ จัดตั้งเขตอุตสาหกรรมต่อเนื่องทางการเกษตร โดยใช้วัตถุดิบจาก สปป.ลาว อาทิ อาหารสัตว์จากข้าวโพด เครื่องดื่มจากถั่วเหลือง เป็นต้น และใช้ ณ ที่นี้บริการด้านศุลกากรตรวจรับ-ส่งสินค้า ศูนย์แสดงสินค้า ศูนย์จำหน่าย OTOP ศูนย์บริการท่องเที่ยว โรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร ฯลฯ และที่อำเภอทุ่งช้างมีจุดผ่อนปรนบ้านห้วยสะแดง ตำบลงอบ ซึ่งตรงกับบ้านป่าหว้าน เมืองเชียงฮ่อน ของ สปป.ลาว ซึ่งเป็นด่านท้องถิ่นอีกหนึ่งด่าน ซึ่งในอนาคตเมื่อมีการพัฒนาถนนภายในเมืองเชียงฮ่อนจนถึงที่ทำการด่านชายแดน ณ จุดผ่อนปรนบ้านห้วยสะแดงก็จะเป็นจุดค้าขายวัตถุดิบทางการเกษตรจากพื้นที่ของ สปป.ลาว ในเขตเมืองเชียงฮ่อนได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งรวมไปถึงการค้า การขนส่งสินค้า

และ ณ จุดนี้จะสามารถรองรับการขยายตัวด้านการค้าการลงทุน การพัฒนาการลงทุนในระบบการเปิดตลาด Contract Farming ของสินค้าเกษตร

ดังนั้นการพัฒนา อำเภอทุ่งช้างไปพร้อมกับการพัฒนาพื้นที่ด้านถาวรห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติในปัจจุบันนี้เพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมืองชายแดน จะได้ผลที่คุ้มค่าในการลงทุน ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนจากภาครัฐหรือภาคเอกชน จากสิ่งที่จะเป็นส่วนให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ชายแดนในระยะ 2-3 ปีที่จะถึงนี้ (พ.ศ. 2534-2534) การลงทุนก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน ลิกไนต์ ณ เมืองหงสา จะต้องมีคนงานที่ผ่านเข้า-ออก จากจังหวัดน่านสู่โครงการก่อสร้าง ซึ่งจะต้องใช้บริการที่พักอาศัย อาหารการกิน น้ำมันเชื้อเพลิง การขนส่ง จากคนงานเหล่านี้ ไม่ต่ำกว่า 2,000-3,000 คน การเตรียมพร้อมของพื้นที่ชายแดน เมืองที่รองรับจะต้องมีความพร้อม การพัฒนาเมือง การพัฒนาระบบขนส่งคมนาคม ความพร้อม การจัดการบริการของเมือง ที่จะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน”

จากข้อคิดเห็นของภาคเอกชนดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่ามีการบริหารจัดการต่อจุดผ่านถาวรห้วยโก๋น-น้ำเงิน ก่อนไปทางการพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจ และขาดการคำนึงถึงผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่จะตามมาจากการพัฒนา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ณ จุดผ่านแดนถาวรห้วยโก๋น-น้ำเงิน ยังเป็นจุดผ่านแดนที่ยังไม่เติบโตเต็มที่ ทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชนจึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาให้เท่าทันกับจุดผ่านแดนอื่นแต่เพียงอย่างเดียวและมักจะหันกลับมาสนใจในเรื่องของผลกระทบ ภายหลังการเกิดผลกระทบขึ้นแล้ว ซึ่งก็เป็นเช่นนั้นเหมือนกันกับทุก ๆ จุดผ่านแดน ฉะนั้นภาครัฐและภาคเอกชนจึงควรจะต้องตระหนักและคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ก่อนการตัดสินใจพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ก็โดยการศึกษาหาความเหมาะสม ศึกษาเรื่องของผลกระทบ และรวมถึงการออกแบบสำรวจเป็นต้น ซึ่งจุดผ่านแดนถาวรห้วยโก๋น-น้ำเงิน ยังให้ความสำคัญกับเรื่องนี้น้อยมาก หากแต่ว่า ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะเริ่มให้ความสนใจตั้งแต่ตอนนี้ โดยมีการศึกษาแบบบูรณาการ ศึกษาถึงผลที่จะเกิดขึ้นตามมา ซึ่งก็ยังไม่สายเกินไป สำหรับจุดผ่านแดนถาวรแห่งนี้ เพราะจุดผ่านแดนแห่งนี้ยังอยู่ในระดับการพัฒนาที่ต่ำ การศึกษาในตอนนี้นี้จึงสามารถกระทำได้ทัน ก่อนที่จุดผ่านแดนถาวรแห่งนี้จะถูกพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น จนไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

และจากการสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินงานของภาครัฐเกี่ยวกับการจัดการในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการเงินประตูอินโดจีนของบ้านห้วยโก๋นนัน กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า

- ควรมีการพัฒนาชุมชนในเรื่องของระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ
- ควรจะเข้ามาดูแลความสะดวกของบริเวณจุดจำหน่ายสินค้า และจัดระเบียบร้านค้าให้เป็นสัดส่วน

- ควรมีการสร้างจิตสำนึกให้กับพ่อค้าแม่ค้าไม่ให้เอาโรคเอาเปรียบคนต่างชาติและคนต่าง
ถิ่น โดยเฉพาะสินค้าให้มีราคาและคุณภาพที่ได้มาตรฐาน

- ควรทำงานด้วยความซื่อสัตย์ ไม่คดโกงต่อประเทศชาติ หรือรับสินบนได้โต๊ะ
- ควรศึกษาดูแลไม่ให้มีการทำลายสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ในการวางแผนเมืองควรมีการรักษาความเป็นเมืองชายแดนให้คงสภาพที่ดีที่สุด
- ควรเปิดเผยข้อมูลความก้าวหน้าของการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาให้เป็นประตูสู่อิน
โดจีนให้ประชาชนได้รับทราบ
- ควรศึกษาเกี่ยวกับระบบการจัดการในการเป็นประตูสู่อินโดจีน เพื่อร่วมมือกับหน่วยงาน
อื่นๆ ในการวางแผนรองรับการขยายตัวของชุมชน
- ควรมีการรณรงค์สร้างชุมชนเข้มแข็ง และร่วมกันพัฒนาชุมชนให้พร้อมสำหรับการเป็น
ประตูสู่อินโดจีน

ในส่วนของภาคเอกชนกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า

ภาคเอกชนควรหาช่องทางในการขยายการลงทุนในพื้นที่นี้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้อง
กับนโยบายการเป็นประตูสู่อินโดจีน และรวมทั้งมีการประชุม ประสานงานกับทุก ๆ ฝ่าย ในทุก ๆ
เรื่อง เพื่อให้จุดมุ่งหมายไปในทิศทางเดียวกัน

5.4 สรุป

การบริหารจัดการของทั้งภาครัฐและเอกชนต่อจุดผ่านแดนถาวรบ้านห้วยโก๋น มีการจัดการทั้ง
ในระดับของจังหวัดและระดับพื้นที่ โดยในระดับจังหวัดจะกำหนดแผนงานและนโยบายต่างๆ ส่วน
ระดับพื้นที่จะรับผิดชอบโดยตรงกับพื้นที่ และทั้งภาครัฐภาคเอกชนต่างก็มีการบริหารจัดการที่มีได้
แยกออกจากกันอย่างสิ้นเชิงต่อจุดผ่านแดนถาวรแห่งนี้ เนื่องจากทั้งสองภาคต่างก็มีจุดมุ่งหมายไปใน
แนวทางเดียวกัน